

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor:
CONST. CEHAN-RACOVITA

REDACTIA: Str. Nicolae Iorga 6
TELEFON No. 1070

Cluj, Duminecă, 23 Mai 1926

ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6
TELEFON No. 1070

ANUL VI. Numărul 162.
Apare în fiecare Duminecă

UN DREPT ȘI-O DATORIE CE CHIAR CU JERTFĂ TREBUE RESPECTATĂ

Este o datorie civică-națională (zic și națională, pentru că „umanitaristii” spun că este și una civică „umană”, sintetizată și concretizată în sugestia lor adresare: frați... cetățeni ai omeneirii) care evoluează și-ar putea spune în raport direct proporțional cu gradul de intrare a fiecărui cetățean, ca să contribuie la propășirea țării tale: dând posibilitate prin voiața sa și-a tuturor să guverneze un grup de oameni cu ideile cele mai înalte și mai promițătoare în nădejdea de mai bine a unui popor.

În sensul exercitării și achitării depline a acestei datorii, cu argumentul decisiv: că orice cetățean trebuie să răspundă de dreptul de-a se auto-conduce nemădând astfel puțința unei minorități de privilegiați să conducă fără asentimentul majorității și chiar contradictoriu intereselor ei, vine sufragiul universal, care este cel mai indicat mijloc, în scopul realizării unei suveranități cât mai apropiată de absolut.

Ca o răsplătă a jertfei fără seamăn, ca un simbol de mărturie eroică; că deocamdată noi suntem stăpâni pe destinele României și că noi prin noi înșine ne vom conduce, „dela vâdică și până la opincă” avem dreptul să glăsuim în felul cum dorim, să ne conducem, sau mai bine zis, cum trebuie să fim conduși.

Sfârșitul marelui război, este pe celuilui și cu acest suprem drept: de-a ne conduce singuri; deci sufragiu universal: egal, direct, secret și „obligator”.

Teza sufragiului, atât de bine documentată teoretic este își ure însă și antiteza sprințată ce-i drept, nu pe raționalmente, ci pe realități experimentate și experimentabile care desigur n'au putere, să combată teza, dar formează condiții sine qua non ce exercită în adevăratul înțeles votul universal. Așa de puțin sufragiu universal cere dela fiecare cetățean, un ales și chiar superior discernământ cu obiectivul strict: interesele naționale; cere și presupune o educație civică care dacă lipsește, nu poate fi decât în detriment.

În care stadiu de educație civică ne găsim noi acum referindu-ne la masa poporului și chiar la cei mai pretențioși și „chiar pretențioși”; (că-și cunosc perfect drepturile și datorile față de țară) și'n ce fel înțeleg tocmai mulți din cei în drept aplicarea votului universal, sunt întrebări la care onoratul meu cititor poate găsi repede răspunsul, scutindu-mă pe mine să mai arăt în scris pervertirea până la parodie, în special când ne referim la întrebarea a doua.

Multe constatări se pot face; și sunt unele care desvâluie regretabile stări de spirit! Se observă de ex. la unii și dureros chiar la mulți; și la care n'ar trebui, o indiferență absolută față de tot, față de cine ar trebui să conducă țara. Aceasta a fost motiunea principală de-a se introduce „obligativitatea”. S-au găsit însă imediat justificări: cum că acei cari manifesta această indiferență sunt cei ignoranți până și de ei și aici s'a făcut aluzie la masa poporului.

Spre mirarea mulțimii însă, s'au văzut că tocmai elemente de-o valoare morală și intelectuală incontestabilă, manifesta această indiferență. Criticii imediat au venit și i-au taxat ca oameni lipsiți de simțul răspunderii cetățenești, ca oameni cari într-o altă formă sunt tot pe treapta celor din urmă (adică a ignoranților). Așa o fi; am spune-o și noi cu toții; dar tot cu toții trebuie să recunoaștem că politicienismul a introdus în luptele dintre partide o notă atât de agresivă și pasională încât pe oamenii „simțitori” pe oamenii echilibrati și de ordine, îi desgustă și-i face să se retragă din chiar cadrul datoriei de simplu votant, pe bună dreptate. Atâtă ură, atâtă calomnie până la injurii triviale, atâtă sfidare a tot ce este bun și moral — potrivnic însă reușitei partidului, — e imposibil să nu aibă consecințe regretabile asupra unora și desigur tocmai asupra aceluia de care este mai mult nevoie azi. Tot ca consecință a acestui aluz de răutăți avem alăturea ererii distruse, purtate de ici-colo de uraganele politice, pentru că n'au nici un merit politic (așa cum se făuresc azi meritele politice!) și mai ales în sensul vederilor celor dela guvern. În această atmosferă de lupărie, politicienismul a făcut să se confunde arta politică cu practica lui modernă, oameni publici și de înalt nivel cu arivism și oportuniștii politici, virtuțile politice cu demagogia și cu toate vicisugurile. Nu spun un adevăr cred, dacă voi zice că acest detestabil „progres” în domeniul politic s'a făcut în ordine descendentă. Dacă am sta să vedem răul pricimit de toate ramurile de activitate și mai ales în învățământul de toate gradele cum și'n munca de păstorie a preoților și-a învățătorilor în lumea satelor

noastre, ne-am putea face o iconă a grozăviei situației în care ne găsim.

Abținerea dela vot tocmai a acestor elemente cum și nepăsarea lor de-a îndruma masele, constituie un foarte mare rău, pentru că întâi și întâi asigură reușita celor nechemati cari în acest mod fiind în majoritate vin și-și impun concepțiile lor în conducerea și viitorul unui stat. Cum vedem, e foarte drept, că dacă ar încerca cineva să dea o definiție politice (ținând seama de aplicarea ei contemporană, procesul formulării ei apare numai la formula „arta de-a guverna”, nu te-arduce. Asta nu înseamnă însă să lepădăm dela noi cea mai sacră datorie ce-o avem față de neamul acesta: de-a asigura edificarea și unitatea lui sufletească, drept cheazăie temeinică a unității teritoriale, ce s'a făcut cu atâtă jertfă.

Prin dictarea și impunerea celor nechemati desigur că nu vor realiza supremul nostru deziderat și de aici „cumințenia” noastră ce se manifestă în domeniul politic în indiferența ce trebuie să-și îmbrace o altă haină: haina muncii cumințe, haina perseverenței în bine și'n adevăr ca astfel să ajungă în fruntea țării acei cari trebuie. Oare prin vot nu putem veni în ajutorul dorinței supreme a neamului? Desigur că da. Și atunci cumințenia „indiferență” se schimbă în rea voimă și dezertare dela datorie.

În adevăr: Relele de care suferim azi în domeniul politic sunt cauza unei lipse a educației cetățenești care într-o formă sau alta se manifestă până în vârful piramidei sociale. Aceasta însă până la remedierea completă se va compensa prin cei puținți dar constienți, căci orișice act care înțește și avizează numai la bine, va avea la un moment dat asentimentul mulțimii. Legea jertfei caracterizează orice progres și mai ales progresul moral și cum și viața poporului nostru confirmă cu prisosință această lege, ea va fi atât de convingătoare și vorbitoare, pentru a scoate din vălul indiferenței pe cei mulți. Toți factorii cari sunt conducători de mulțimi au nobila datorie de a cultiva educația cetățenească, căci numai aceasta va ridica viața politică la cuvenita ei înălțime, numai aceasta va alunga demagogia.

Tăcerea în orice împrejurări s'ar arăta este complice. Să bage de seamă că cei care tac când e vorba de vot sunt complici la starea prezentă de lucruri prin chiar această tăcere. Votul universal: direct, secret, egal și obligator este un drept și-o datorie. Trebuie respectat! Este și el... un câștig al jertfei celei mai scumpe, și'n calea de ascensiune a poporului nostru reprezintă cel mai înalt pas de progres.

Gh. Cepoiu, inv.

Din America de Nord

Edgerton W. V, 28 April 1926

Domnule director,

Primind două numere din „Cultura Poporului” dela redacția dv. din Cleveland, Ohio, și cetindu-le am înțeles foarte bine că acest ziar este o foare foarte bună și mi-a plăcut nespus de mult. Precum m'am informat din ziarul dv. orașul Cluj ar fi acum mult mai românesc decât ungiure, cum a fost în trecut și bunul Dumnezeu a ajutat dreptății. Acum numai una lipsește în România Mare, să se pună dela mic până la mare la lucru, dar lucrul cinstit. Și încă ceva: partidele politice cu oamenii de frunte ale lor ar trebui ca să se unească, să fie numai două partide, pentru că așa cum e acum nu e bine. Și văd că dușmanii neamului românesc, nu se lasă, ungurii și sașii în America vorbesc în contra României, ba chiar așteaptă ora pentru a ataca România, căci unde suntem noi românii la minele de cărbuni, ungurii fac mare propagandă bolshevică.

Acum altăceva nu am ce vă scrie fără vă rugăm ca să ne trimiteți „Cultura Poporului” pe un an. Să dea Dumnezeu să ne vie în totdeauna veștile cele mai bune din România; să dea bunul și atotputernicul Dumnezeu înțelegeră bună, căci altfel să nu ne pară rău când om ajunge iar supuși la cari am fost, căci ar fi val de noi.

Rămân al dv. amic pe viitor, cu dragoste cordială.

Gh. Bucur cu familia
Edgerton W. Pa, The Merchant and Miners Bank.

I. P. S. Sa Mitropolitul VLADIMIR al Bucovinei, decedat în 26 Aprilie 1926 la Cernăuți.

Chestiunea bisericeii în Basarabia

Pe lângă multe alte neajunsuri de care suferă această provincie, desigur, cel mai mare neajuns este schimbarea calendarului.

Cei cari trăiesc aici, dar numai ei, își pot da seama de curatul adevăr.

Satele cari au acceptat stilul nou, sunt excepție. Incolo, sate, târguri și orașe în frunte cu Chișinău nu vor să primească calendarul îndreptat.

Care este cauza acestui mare eveniment, căruia trebuie să i-se consacre o pagină în istoria religioasă și apoi în istoria politică a țării?

I. Credința dusă până la fanatism în Dumnezeu. Chiar dacă „pravoslavnicul” cu dreapta își făcea semnul crucii, iar în stânga îi sta cuțitul, pentru a fi gata în momentul prilejnic, ca să nu-i scape victima, totuși ne putem gândi sentimentul religios. Trăiți sub regimul rus, sub care regim sfintele lăcașuri și clerul erau în cea mai mare vază, era și firesc să se întâmple așa. Bisericiile și mănăstirile mai ales, fiind foarte bogate (mănăstirea Capriana din jud. Lăpușna era posesoarea a 10 sate cu 40 mii desetine pământ cultivabil, o desetină are vreo 60 prajini), pe lângă că fiecare cleric era socotit ca o persoană sacrosantă, nefiind la fel tratați cu mireni, clerul având organizația lui deosebită și independentă, au făcut ca acum, schimbarea calendarului să fie privită ca o schimbare a credinței.

II. Clerul în întregime. Necunoscându-se bine provincia, conducătorii au dat ordine dela înălțime, fără a cunoaște adevărul; iar majoritatea preoților, în limita culturii lor, singuri neînțelegând acest fapt, cum ar fi putut face pe popor să-l înțeleagă? Dacă s'ar face o statistică, cred că ea ar arăta, că cel puțin 50 la sută dintre clerici sunt cu totul împotriva calendarului îndreptat. Ce e de făcut?

III. Clerul din întreaga țară e chemat și are datoria de a lupta pentru această cauză națională. Altfel între Basarabia și restul țării se va deschide gura o prăpastie, Basarabia va fi pierdută sufletește și păcatul va fi în primul rând al clerului.

Fără îndoială, că o mare greșală este aceea că s'a îngăduit facerea slujbei pe stilul vechi.

Cuvintele oamenilor de bună credință începuse să deie roade, când totul s'a prăbușit printr'un ordin.

Cei cari mai susțin cu înverșunare stilul nou în fața oamenilor, își pune, până și viața în pericol. Populația ne crede pe noi lepădați, de Dumnezeu, tocmai prin faptul că chestia se târăgănează. E de înregistrat groaznicul caz din satul Temeleuți, com. Volineț, jud. Lăpușna. Preotul satului, cu toate că e basarabean, totuși om de mult bun simț și un înverșunat luptător pentru noul calen-

dar. Dar rezultatul acestei munci fără preget este grozav. În zilele Paștilor stil nou, preotul înțelegând să-și facă datoria chiar împotriva voinții oamenilor cari-l amenințau, a avut durerea a-și vedea casa aprinsă de consătenii și pe cel mai mare copil și singurul băiat, de vreo 19 ani, — absolvent a unui liceu din Chișinău, viitor om de litere, fiind înzestrat c'o inteligență rară și c'o mare putere de muncă, consacrand din tinerețe nopți întregi studiului, — nebul.

C'o înflăcărare de admirat, căuta să convingă pe oameni de adevăr, dar dându-și seama până unde putea să ajungă mentalitatea acestor oameni, cari dăduse deja foc casei tatălui său și cărora nu le era greu a face din întreaga lui familie victimă, în urma unei puternice sguđurii nervoase, a rămas nebul.

Medicii spun că vindecarea este problematică.

Rezultatul grozav al muncii ideale. E un sacrificiu, bine, nimic sfânt fără sacrificiu, dar toate sacrificiile, mari și mici au fost turtite de puterea covârșitoare a ordinului de sus. Avem colaborare de muncă, sau bătae de joc? Poate înțelegem greșit.

Pe lângă biserică, școala suferă îngrozitor. Organul de control respectiv cunoște. E bine ca un regim nou să aducă reforme noi, dar bune.

Posteritatea fără milă va așeza pe fiecare la locul lui.

„Spre mai bine”, iată deviza cu care trebuie să ne conducem în viață și întotdeauna trebuie să năzuim spre „cel mai bine”, căci când cineva dorește mijlocul, ese rău.

Dorim ca cei în drept să-și deie toată osteneala pentru îndreptarea stării de lucruri de aici, fără de care îndreptare răul este inevitabil.

A. Burlacu, inv.

Nocturnă

Candele ard în azururi...
Lin cucernica lor rază
scump balsam cadelnitează...
Umbrele 'ngenunche 'n jururi...

Noapte bună!

Mut adastă 'n ușă somnul.
Pomii rugi domoale 'ngână.
Cu potirul lunii 'n mână,
peste 'ntinderi trece Domnul...
Noapte bună!

Goerge Voevida

Scrisori din America

— Dela redactorul nostru din Cleveland, Ohio —
Rășas dela românii din Sharon, Pa.

Correspondentul nostru din orașul Sharon, Pa. d. T. Șandru, ne informează că tinerimea română din acel oraș împreună cu cei din orașul învecinat, Farrel, Pa. au înființat acolo un club cultural, „Clubul cultural al tinerimii române” pentru cultivarea și răspândirea slovei românești în straturile largi ale poporului nostru din aceste orașe. S'au înscris, până acum, în acest club peste o sută de tineri. O mare parte din aceștia cunosc prea puțin limba românească. Născuți și crescuți printre străini, fără nici un contact cu elementul românesc, lipsind nucleul unei organizații care să se intereseze și de cerințele sufletești ale lor, au pluit tot mai departe de alvia neamului lor. Scopul acestui club este să remedieze acest rău.

Se evidențiază încă odată necesitatea despre care vorbiam în trecut, coloană acestui ziar, de a se porni o mișcare culturală, independentă de organizațiile în existență a căror preocupări principale sunt de altă natură.

Părerile pe care le vântură publicațiile noastre de aici că, aceste cluburi culturale, să fie anexate la societățile de asigurare, nu dovedește alta decât lipsa de a înțelege această arzătoare problemă.

Aceste societăți de asigurare își au un scop bine definit; își au programul lor de muncă, și toată energia de care dispun e concentrată la realizarea acestui program. Nu a putut însă fi îndeplinit în întregime lui. Greutățile pe care le întâmpină astfel de organizații economice, a silit pe conducătorii lor să părăsească partea culturală din programul lor. Se împlinesc aproape două decenii de când aceste societăți și-au propus să-și cultive și cultura; dar nu s'a putut. Privind la realizările făcute în aceste două decenii, de către societățile românești de asigurare, se pune întrebarea că, vor putea ele face acum ceace nu au putut face în cursul celor aproape douăzeci de ani trecuți? Ce desfășurări noi s'au produs în viața românească de aici ca să îndreptățească această pretențiune a lor?

Din rapoartele pe care le publică cele două organe ale celor două organizații majore din această țară, se vede că numărul membrilor lor este foarte mic și achizițiunile de membri noi sunt foarte reduse. Aceasta implică, se înțelege, că dacă cluburile culturale ar fi sub aripa societăților de asigurare, ar fi accesibile unei foarte restrâns număr de membri. Cei din afară de societăți, — motivele nu importă de ce nu sunt în societăți, — ar privi cu oarecare îndoială la aceste noi formațiuni. Și s'ar feri de ele, — motivele iarăși nu importă, — așa cum se fereșc și de societățile de asigurare.

Nu ar vedea oare cele douăzeci procente de români neorganizați în cluburile puse sub tutela societăților de asigurare, o cursă de ai prinde în societăți?

Nu zic că intrarea acestora în societățile de asigurare ar fi un rău; dar nu văd, întrucât ar fi servită cauza culturii românești prin exclusivismul pe care majoritatea covârșitoare a celor neorganizați l'ar vedea, — și de fapt așa ar și fi, — dacă mișcarea culturală ar fi comprimată în cluburi anexate societăților de asigurare.

Îmi place a crede că părerile exprimate de o parte a presei românești de aici, în sensul de mai sus, nu sunt decât păreri pripite, asupra cărora se va reveni.

Cluburile culturale numai independente pot progresa, deschizând, astfel, larg ușile pentru toți fii pribei ai neamului nostru.

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Inverii, parohiile noastre din Farrel, P., cea gr. catolică cât și cea gr. ortodoxă, au dat o petrecere teatrală foarte reușită.

D. Miclea a fost în nenumărate rânduri președinte al societăților de ajutor și cultură „Bistrițeană” și „Transilvania” din loc.

I. Brumaru

Două cotidiene politice românești nimicite de 29 cotidiene minoritare!

Putem avea fiecare conștiința împăcată în fața acestui dezastru al presei românești? Ne simțim remușcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înființarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acțiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Baniți pe acțiuni înaintați-i la Banca „Albina” din Cluj.

Duminica tuturor sfinților

Cinstirea și pomenirea sfinților e un obicei vechi, bun și folositor. Pe sfinți îi cinstim pentru că însuși Dumnezeu i-a cinstit făcându-i părtași mării celei veșnice în ceruri. Prieteni fiind ei lui Hristos, au luptat și au suferit pentru adevărul Evangheliei, de aceea și-au primit dreapta răsplată. Dar ei sunt prieteni și ai oamenilor, pentru că oamenii au fost și ei cunoscutele durerilor sufletului omnesc. De aceea duc rugăciunile noastre lui Dumnezeu și se roagă necontenit pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Pe sfinți îi cinstim, cum am spus, înainte de toate ca pe prietenii lui Dumnezeu, apoi ca pe tovarășii veșnici ai lui Hristos și în urmă, ca pe prietenii noștri, dar cinstirea care le-o dăm lor nu este asemenea cinstirii ce o datorăm lui Dumnezeu. Sfinții nu pot să ne ajute cu puterea lor, ci numai cu sfintele lor rugăciuni. Iată ce scrie sfântul Policar despre închinăciunea ce se aduce lui Dumnezeu și despre cinstirea sfinților: „Pe el, — adică pe Iisus Hristos, — îl preamărim și ne închinăm lui, pentru că el și fiul lui Dumnezeu, iar pe sfinți îi iubim pentru că au fost ucenicii Domnului și l-au urmat pe el, cinstindu-l ca pe un împărat și învățător al lor.“

Pe sfinți îi cinstim înainte de toate lăudând pe Dumnezeu pentru mărirea care le-a dat-o lor, după cuvântul prorocului David, care zice: lăudați pe Dumnezeu întru sfinții lui. Apoi urmând pilda vieții lor și închinându-le rănduite pentru pomenirea lor.

Când va fi cinstirea sfinților plăcută lui Dumnezeu? Atunci, când urmăm învățătura sfântului Ieronim care zice: Să cinstim pe servitori, ca cinstea față de servitori să fie spre mărirea stăpânului.

Dintre sfinți, înainte de toate cinstim pe prea-sfânta Maică a lui Dumnezeu, care prin puterea sfințelor ei rugăciuni a făcut întotdeauna mult bine neamului omnesc. Cinstim apoi pe patriarhi, cari au trăit cu câteva sute ori mai de ani înainte de Hristos și cari au pregătit încă de pe atunci omenirea pen-

tru venirea dumnezeiescului învățător. Urmează apostolii, cari au fost martori ai vieții lui Iisus și cei dintâi propovăduitori în lume ai legii lui. Mucenicii sau martirii și-au dat viața și sângele pentru Hristos. Sfinții arhieriei și preoți, ca buni păstori au păstorit turma cea cuvântătoare, iar cuvioșii și sihăștrii părăsind toate ale lumii au trăit numai pentru dragostea lui Dumnezeu. Sfințele Fecioare au trăit viață curată și prin viața lor sfântă s'au făcut vrednice să primească cumuna cea neveștejită a mării, ca mirese a lui Hristos.

Numărul sfinților bisericii lui Hristos e foarte mare, ei sunt biserică nevăzută, iar noi oamenii cea văzută. În ziua cea mare a arătării celei de-a doua a lui Iisus Hristos pe pământ, se vor arăta și ei și se vor bucura pentru toți aceia, cari fiind de-a dreapta mării Tatălui vor avea parte să fie împreună cu ei întru împărăția cea veșnică.

Numele sfinților sunt însemnate în calendar pentru toate zilele anului, dar nu toți au sărbătoare legată. Și nici nu se cunoaște numele tuturor sfinților, așa bunăoară a celor douăzeci de mii de sfinți cari au ars în Nicomedia și alții. De aceea s'a rânduit, ca în Duminica ce urmează după sărbătoarea Rusalilor să se facă pomenirea tuturor sfinților. Aceasta se face încă din anul 610, când Panteonul din Roma prefăcându-se în biserică creștinească, osemintele multor sfinți au fost îngropate în această biserică. La început se făcea pomenirea tuturor sfinților în 3 Mai, dar la biserică cea mare din Constantinopol s'a introdus obiceiul să se prăznuiască în această Duminică și obiceiul acesta și-l-au însușit toate bisericile răsăritului.

În bisericile apusului în zilele noastre pomenirea tuturor sfinților se face în ziua cea dintâi a lunii Noiembrie. Făcând noi pomenirea tuturor sfinților, să rugăm pe Dumnezeu să ne ajute, ca să rămânem pururea statornici în credința cea adevărată a lui Iisus Hristos.

Septimiu Popa

Să dăruim templul lui Bachus

O luptă titanică se dă contra alcoolismului. E lupta luminii cu întunericul. E lupta binelui cu răul. E o plăcere să bei; e o putere uriașă, care te îndeamnă să te dai în brațele ucigătoare ale băuturii; este o laudă să bei de să-ți pârăie falcele, zic părtașii alcoolismului.

În cele 49 mii de cărămuși din țară se distrug milioane de oameni cari în zilele de sărbători și de iarmaroc, beau peste măsură. Se înfundă tavernele mahalalelor și maghernițele satelor cu oamenii băuților. Căștigul, agonisala și averea, obținute cu multă trudă, și-le pierd oamenii ce simt arsura rachii pe gât și la inimă. Rachiul le înmoaie ciolanele și-i transportă în lumea uitării. Rachiul e doctoria celor nepricepuți; el este balsamul alinător al durerilor; el ostoaie durerea dela lingurică a bețivului. Bețivul nu vrea să bea acasă, la masă cu ai lui, căci când la gospodăria lui, ci-că n'are haz: vinul nu merge și nu-i dulceag ca la cărciumă. Țărânu nostru, atunci zice că a petrecut, când s'a îmbătat turră; când a mers în patru picioare, când, dibuind prin întunec, s'a rostogolit într-o băltoacă! Se bea îngrozitor de către analfabeți, dar spăma n'e mai mare, văzându-i pe ceie știu ceva brumă de carte, că urmează regulat băutura la cărciumă. Unii beau de-avalma cu copiii lor. Și doară, tare se mai bucură când își văd copilul, cum îi mai trage la măsă! Ii place să-l audă pe copil injurând de Cruce, Paști, Dumnezeu, de precistanie, etc., „Ii leit ca mine“ strigă vesel cel bătrân. „Mai dă-nevestă să se înviorze!“... Și băutura îi înviorzează pentru o clipă, dar îl moleștește mai târziu, când urmările se ivesc.

Nu se lucrează cu toată răvna la problema sănătății publice, căci chiar din luptătorii, recrutați pentru propaganda alcoolică, cad pe teren, gustând din licoarea otrăvitoare, depozitată în cărciumă. Alcoolul degenează rasa; pregătește terenul bolilor venereice și molipsitoare; alcoolul întuneacă conștiința, umple pușcăriile și spitalele. El este începutul tuturor relelor. Numărul copiilor rahtici a crescut repede. Trebuie o mișcare culturală accelerată; o propagandă antialcoolică serioasă. E un fapt îmbucurător pentru unii și înspăimântător pentru căreimii și consumatori, că încă din anul trecut, s'a întocmit un proiect, în care se prevede reglementarea băuturilor spirituoase. D-nii prefeți și căpitani de jandarmi să ia măsuri severe ca, toate căreimii să fie închise toată ziua în Duminică și sărbători. Să se respecte cultul divin creștin al Mântuitorului, iar noi să nu ne facem slujitorii zeului Bachus. Contravenienții să fie aspru pedepsiți. Autoritățile comunale să ia aminte și unele din

ele să nu se mai compromită, ca cele de multe ori. Ele să ne permită sub nici un motiv, ca în sărbători, zile de primenire sufletească, căreimarii să vândă Moartea în sticle. Să părăsim aceste localuri de distrugere și să îmbrățișăm focarele de lumină: biserica și școala.

Ceice-afi uitat de Dumnezeu, tăgăduindu-I existența și Atotputernicia și țineti în mână cupa otrăvitoare a lui Bachus, ați pierdut și puțină conștiință ce v'a mai rămas; v'ați pângărit sufletele. Cauza acestora e: băutura alcoolică, e lipsa de educație sănătoasă. Renegații credinții și hulitorii contra lui Dumnezeu, contra bisericii, contra personalului ei și contra lucrurilor sfințite sunt semidoctii, sunt ceice au pospăiala învățăturii.

Întoarceți-vă la cunoștința depășită și nealterată; părăsiți întunecimea conștiinții și sentimentului urii contra Creatorului. Lăsați orgiile zeului vinului și alergați în brațele moralei creștine.

Cine iubește prea mult vinul, se nosocotește pe sine, se face părtașul fărâdelegilor. Misionarii conștiinței să-și pregătească armele și să pornească la luptă. Să utilizăm mijloacele cele mai posibile, în lupta noastră contra alcoolismului, pentruca luptând cu convingere, să dăruim templul lui Bachus.

N. C. Munteanu-Munturg

Românul

Sevin, voios în zile bune,
Gata oricând a spune glume,
La veselie.
Când vin dușmanii la hotar,
Moare luptând fără habar
Pentru moșie.
E bun la suflet, primitor,
Ii place a fi îndatoritor,
Și omnia.
Cu „frunză verde“ și oftat,
El dorurile și-a cântat
Și bucuria.
În sărbători în horă prius,
Cu străie noi și brău încins,
Joacă cu odorul.
Iar când vr'un dor îl chinăste
Din mai sau frunză îl doimnește
Și-alina dorul.
El stie că-alta sub cer nu-i
Mai mândră decât țara lui
Și „ucăntătoare.
Ogoru-i este iăptos sânt,
Iar codrul frate și stăpân
Când frunză are.
Iubește glia ce-l hrănește,
Și codrul, că-l adăposteste.
Ca tot românul.
Din mușchiul verde, face pat,
Din desul Codrului palat!
Așa-i românul.
Ioan Gr. Stan-Câmpanu, Inv.

Ingrijirile ce trebuiesc date semănăturilor de toamnă, în timpul primăverii

Pentru a mări recolta cerealelor de toamnă, e necesar ca să le dăm în primăvară câteva ingrijiri, cari ne vor fi răsplătite prin o producție mai mare.

Cele mai principale ingrijiri sunt:

1. Grăpatul. De cele mai multe ori în timpul ernei, semănăturile sunt bătătorite de zăpezi sau de ploaie, de pe urma cărora se prinde o scoarță la suprafața pământului.

Această scoarță trebuie sfărâmată cu grapa, pentru a înlesni pătrunderea aerului la rădăcinile plantelor și pentru a sfărâma vasele capilare din pământ, prin care el pierde foarte multă apă.

Dacă această sfărâmare a scoarței nu se face, atunci cea semănătură crește mult mai încet și mai slab, din cauza lipsei de aer la rădăcini, totodată suferă mai mult de secetă, din cauza evaporării prea repezi a apei din pământ.

Această grăpare se face pe mijlocul sau către finele lunii Martie, cel mai târziu la începutul lunii Aprilie.

Vom avea grijă a nu face grăpatul până când nu s'a svântat îndeajuns terenul, pentru a nu se face prea mari urme de către vitele cu care lucrăm. Grăparea se face cu grăpi ușoare; se poate întoarce graja cu colții în sus, pentru a nu scoate prea multe plante din pământ. La semănăturile făcute cu mașina, grăpatul se face în lungul rândurilor. Prin această grăpare, se mai distruge și parte din buruienile răsărite prin cerealele noastre.

2. Tăvălugirea semănăturilor. — Dacă iarna a fost geroasă și cu zăpadă puțină, atunci prin repetatele înghețuri și deghețuri, pământul se afânează, iar rădăcinile plantelor sunt scoase mai la suprafață. În acest caz trebuie să tăvălugim în primăvară semănătură, pentru ca să se îndese pământul pe lângă rădăcinile plantelor, cari își vor forma în acest caz rădăcini mai profunde și mai puternice.

3. Întârzierea creșterii. Aceas se face în scopul de a nu lăsa, să crească semănătura prea viguroasă în pământ, pentru a nu fi expusă la cădere mai târziu. Ea se face prima jumătate a lunii Aprilie. În târzierea, o putem face prin pășatul semănăturii cu oile, sau c sînd vârful plantelor.

În ambele cazuri vom avea grijă ca să nu se rupă primul nod al păunii, care la această epocă începe a se forma.

4. Pivitul. Este poate cea mai principală lucrare, care trebuie dată semănăturilor în primăvară știut fiind că terenurile sătenii noștri sunt împădite de buruieni.

Prin relele pregătiri ale pământurilor care arături la suprafață, grăpare puțină, nedistrugerea buruienilor, etc., nu se face altceva, decât o înlesnire a culturai buruienilor. Ori dacă într'un asemenea pământ vom sămăna o plantă, se înțelege că buruienile vor întrece în creștere pe acea plantă, care va rămâne puțină între buruieni. Pentru înlăturarea acestui neajuns, trebuie făcute araturile adânci și dese, iar în primăvară să pivim semănăturile.

Buruienile cele mai des întâlnite pe ogoarele noastre sunt: pălănșii, bozul, seacății, lăptuca, etc., cari nu sunt plivite în primăvară, creșt în scurt timp mari, înabuşind semănătura, îngreunând recolta și înțărind ei.

Pivitul se poate face foarte bine și ușor cu un otic așcutit, adică se face rădăcinile plantelor cu otic în pământ. Cu acest otic nu e obligator pivitul, pentruca lucrătorul să aplecat.

În fine ultima lucrare ar mai fi smulgerea rădăcinilor de secară de grâu, sau orzului, ovăzului, etc., de grâu, secară, etc.

Aceasta se face după ce dau și rezele în apă.

E. I. Hrisoc

NOUA LEGE ELECTORALĂ

Centralizarea rezultatelor

În donă numere anterioare ale gazetei „Cultura Poporului“ am arătat dispozițiile de căpetenie din legea electorală nouă. Acum — în preajma alegerilor — trec asupra părții finale a legii, unde se arată cum se adună voturile din întreaga țară și cum se împart pe grupările politice din întreaga țară, pe liste și pe candidații.

Toate aceste operațiuni se fac de către comisia electorală centrală din București, pe baza rezultatelor trimise de comisiile județene (tribunale).

Să vedem cum:

Întâi se procedează la repartizarea mandatelor pe grupări politice, totalizându-se voturile obținute de fiecare grupare politică. Se calculează procentul fiecărei grupări. Gruparea care a obținut cele mai multe voturi, în orice caz însă peste 40 la sută din total, se declară grupare majoritară. În virtutea acestei călități de grupare majoritară primește jumătate din numărul total de deputați ca „primă de guvernare“. La acest număr se adaugă atâția la sută din cealaltă jumătate de deputați cât la sută a luat voturi.

De ex. Partidul A, a intrunit exact 40 la sută din voturi, iar alte trei partide au intrunit: B, 32 la sută, C, 18 la sută, D, 8 la sută, iar restul 2 la sută din voturi altele.

Partidul A va primi deci întâia jumătate din numărul total de deputați (387 împărțit la 2 face 183) plus 40 la sută din cealaltă jumătate, adică 88. În total 271 deputați.

Partidul B nefiind grupare majoritară va primi numai 32 la sută din jumătatea a doua, adică 62 deputați.

Partidul C 18 la sută, adică 35 deputați, iar partidul D 8 la sută adică 15 deputați.

Dacă sunt două partide cari au luat 40 la sută din voturi, gruparea majoritară va fi cea ce a luat mai multe voturi. Lorurile de deputați venite de voturile intrunite de listele cari pe întreaga țară n'au nici 2 la sută, le ia tot lista majoritară, în exemplul nostru 4.

Deci lista ce ar lua 40 la sută din voturi, va avea 271 plus 4 face 275 deputați.

județe vor lua locuri în mod proporțional cu numărul voturilor și anume:

Județul care alege:	ea procentul locuri	la
2 deputați	50.1%	1
	75.1%	2
3 deputați	50.1%	2
	83.1%	3
4 deputați	50.1%	2
	62.5%	3
	87.6%	4
5 deputați	50.1%	3
	70.1%	4
	90.1%	5
6 deputați	50.1%	3
	58.4%	4
	75.1%	5
	91.7%	6
7 deputați	50.1%	4
	64.3%	5
	78.6%	6
	92.9%	7
8 deputați	50.1%	4
	56.3%	5
	68.8%	6
	81.3%	7
	98.8%	8
9 deputați	50.1%	5
	61.2%	6
	72.3%	7
	83.4%	8
	94.5%	9
10 deputați	50.1%	5
	57.1%	6
	65.1%	7
	78.1%	8
	85.1%	9
	95.1%	10

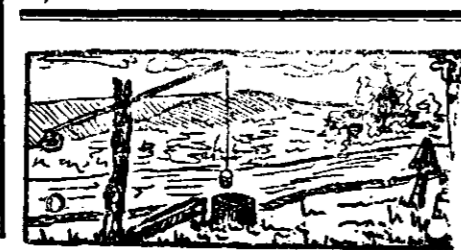
(Tabloul Climescu)

Deci în județul care alege de ex. 5 deputați, dacă un partid minoritar are 72 la sută din voturi va lua 4 locuri ... etc.

Toate acestea operațiuni le va face comisia centrală în termen de opt zile dela data alegerilor pentru Camera deputaților.

La alegerile de senator nu aplică principiul reprezentării minorităților ci se declară aleasă în întregime lista care a intrunit cel mai mare număr de voturi.

După aceste dispoziții ale legii, art. 103—134 prevăd diferite pedepse pentru neregulele ce s'ar întâmpla cu ocazia alegerii, și alte dispoziții finale.

Apel către cărturarii satelor

În numărul din 21 Februarie al „Culturii Poporului“ d. Artur Goroventi din Fălticeni, face un apel la ținerea unui congres, în care să se pună temelia unei asociații a folcloriștilor din țară. Aderez la acest apel, știind că grosul populației țării o formează țăranul român dela sate pentru care se scrie așa puțin. Azi cetitorii să distrează cu scrierile sentimentale, apoi evreei editori, cu scrierile pornografice dorose a strica legea morală și a-și umplea punga; iar pentru țăranul român — talpa țării — nimenea nu-și bate capul. Nu-i iertat că și azi țăranul român să fie nebagat în seamă; a fost în trecut, o mie de ani slugă în cinstele profilor și baronilor. Soarta jalnică din trecut o dovedește o poruncă a județului Sălaj (Ardeal) din 1712, prin care se orânduiește ca poporul din gozuri și păduri unde își necăjește viața să fie constrâns a se reîntoarce în sate și ca nu cumva noaptea iarăș să fugă în fiecare sat, sara să se tragă clopotele bisericii și să se pună străji pe sate.

În aceste vremuri dureroase când țăranul român iogab, asuprit de nobilii unguri, chinuit de turci, jefuit de tâlhari, voinicii codrului ca Pinteza Viteazul, oare în ce își afla mângăiere? Duminică și în sărbători în slujba preoților, desi o erau considerați iobagi și trebuiau să deie anual domnilor „cucitura lanee“ (tol de lână); peste săptămână fiind în robota domnilor, măcinându-și zilele cu lucru, unica mângăiere afla în doine în cari își vârsau durerile seculare.

Maică spatele mă dor
De lucru străinilor,
Spatele nu m'ar durea
D'ași lucra pe sania mea.

Aceste doine formează o avere națională și oare n'ar merita adevă-

nate. E drept că țăranul din câmpia Ungariei azi le-a uitat perzându-și limba, dar românagul din deal acuat între păduri seculare, le păstrează ca pe niște comori scumpe. El zice doină la plug, la seceră, la sîpat, la joc, la nunți, în chiuțuri e neîntrecut; iarna are plăcere a spune povești în șezători și zice că

Cât îi lume pe sub soare
Nu-i mai bine ca'n șezătoare.

Apoi babele cu 99 de descăntece și ierburile vindecătoare, diferite obiceiuri fie ele chiar superstițioase ar fi bine adunate. Dumnezeu l'a dăruit pe român cu țarie trupească și sufletească, cu daruri poetice.

Preoții, învățătorii satelor, acești doi factori culturali, sunt chemați în rândul întâi a le aduna aceste comori ale literaturii române. Episcopii să dispună ca fiecare preot să scrie monografia satului și un exemplar să-l trimită la episcopie, altul să se depună în arhiva parohială. Eu am scris monografia satului Zalnoc și colaborez la zece foi populare. 20 ani am adunat datele necesare; așa cred că prin astfel de lucrări să aduc contribuiri reale la cunoașterea: idealelor, zbuciumului și a vieții țăranului plugar.

Academia Română unde sunt membrii iluștri profesori, între cari amintesc de d. prof. univ. Simionescu dela Iași, ar face un lucru vrednic dănu sprijin, scriitorilor de folclor, asjiderea „Astrui“ din Sibiu, și nenumăratele societăți culturale, dar durere cea mai multă sunt lasați în știrea Domnului.

Ioan Dan Buteanu-Berean
preot Zalnoc (Ardeal)

S'au scris până acum 145.800 lei Acțiuni pentru „Cultura Poporului“

Cu orice prilej, acei cari vă deare înfrângerea presei românești, arătați la prieteni, la toți, că în Ardeal sunt:

Dotă cotidiane românești înghite de 29 cotidiane minoritare.
Sătenii, cărturari dela sate, cu banii voștri ați zidit școli de milioane, zidiți și un mare cotian românesc la Cluj, de unde să se împrăștie duhul și aspirațiunile noastre curat naționale.

VIATA DIN MUNTENIA

Din Strehăia

Sărbătorirea zilei de 10 Mai, în anul acesta s'a sărbătorit cu un fast deosebit.

Dimineața s'a oficiat teodumul, oficiat de par-protopop Bălăceanu, ajutat de alți preoți.

Răspunsurile au fost date de către corul religios „Strehăia“ condus de harnicul învățător Titu Prunescu, ajutat de do-na Maria Prunescu și de-a Victoria Francesca învățătoare. Au luat parte autoritățile orașului, notabilitățile, școalele primare de băieți și fete, grădinițele de copii și un pluton de sergenți conduși de d. comandant Ghiță Lemnar.

După terminare, protopopul Bălăceanu, a rostit o cuvântare închinând în sănătatea Familiei Regale și a întregii populații care simte românesc.

După aceea mulțimea se îndreaptă către „Monumentul Eroilor“ unde s'a primit defilarea, primii au fost mienții copilași dela grădina de copii, conduși de mv. Victoria Prunescu, care depeze foarte multă sârguință și muncă pentru ei. Școalele primare de băieți și fete cu invitațiilor și învățătoare, școala de meserii în frunte cu o echipă de gornști aduși anume dela școala de meserii din Ploași de către d. director girant M. Jianu, apoi au urmat veteranii, meseriași din corporația „Mihai Viteazul“ și plutonul de sergenți.

În corpore au plecat cu toții la școala primară unde s'a ținut o serbare școlară dată de elevi și elevete tuturor școalelor.

Sau ținut cuvântări de către d-nii Virgil Ciocina primarul orașului, Nicolae Pașcu, director de școală.

G. Nastasescu

Din Gobleșteni (Dolj)

În această comună se află un sf. locaș de biserică ce numai desinterea organelor de control o mai ține deschisa serviciului public. Ziduri ce se țin din puțin, fiind erăpate aproape la fiecare legătură de zid, câteva cărămizi la sf. altar ce de câteva ori au căzut în capul cântăreților și credem că aceiaș noroc îl va avea și preotul, săvârșitorul sf. țatine, pe care îl avertisam să nu cumva să facă un păcat de moarte, scăpându-i din mână jerfa adusa prin căderea vreunei cărămizi, unde se află adusa spre simțire o părăcică și pentru citorii acestui sfânt locaș.

Doamne, și ce tărăzie însemnată are acest sf. locaș. În partea dreaptă eam într'i biserică se afla pietate spre vecinica amintire chipurile: Costache Gobleșcu, Raduța I. Gobleșcu cu soția sa Celopi și fiul lor Constantin și Ion I. Gobleșcu. În partea stângă se află Ion N. Popescu cu soția sa și fiul lor Constantin. În afara bisericii în curte se află depuse toate trupușile neînsuflete ale neuitărilor Costache

Gobleșcu, Raduța I. Gobleșcu și soției sale Celopi.

Aici departe de ai săi și de paltele d-lor Const. R. Gobleșcu, mare proprietar, fost senator, prefect de Dolj, etc., și departe de darnice, fost ministru al instrucțiunii publice, d. Dr. C. Angelescu, zav. trupuri, fără suflare a parinților și donatorilor lor, alături de ruina de biserică din acest sat, Dumnezeu în fiecare sărbătoare se jertfește și stă în preună cu citoria acestui sf. locaș învățându-i ce este bine și în tăbă și cu aliam rugat pentru sfetele lor. Dumnezeu să-i odihnească în sâmburii dreptilor, iar noi celorl vii să ne dăruiască gândul cu bun și înțelept spre ingrijirea sf. locaș a-i căruia citorii suntem.

Un preot

Eta Comarnic (Prahova)

Decorând a lua flintă și în omneptă noastră un inimos ateneu pe palar „Prahovioara“, sub conducerea harnicului preot Arvintachi. Activitatea acestuia deocamdată a început, constă din șezători, sefieri, reprezentațiuni cinematografice, conferințe, muzică și sport. În viața de acesta, Duminică 2 Mai 1926, d. profesor Paul I. Papadopol s'a desvoltat conferința „Copii nădejdea neamului nostru“. În fața unei săli pline, lăta în câteva linii merul acestui conferință: După fixarea scopului omului în viață, dă-se: ridicarea sufletescă a neamului, și se oprește un moment scurtimea dureroasă a existenței noastre pământiești, conferințiar arată pe copii, ca singurul cominator al idealismului nostru. În aștei grijă cea mare pe care trebuie să arătam acestuia, grijă care, în timp ce la animale, e atât de completă, la mulți dintre oameni e aproape inexistentă. Rezultatele de creșterea natalității, selecțiunea naturală, generațiuni slab înzestrate. Arrăgând serioasă atențiune asupra dușmanilor copilului cari sunt, aceiaș timp și ai neamului, d-să trece în reviză: parinții neglijenți, ocupații sau viețioși, lipsa de conștiință de supraveghere, strada, prieteni, colegii răi, banii, distracțiile cărțile primejioase. Recomandă: remedii: încurajarea natalității, sf. pirea viților, căsătoria bazată pe selecțiunea sexuală, încrederea științele sociale și îndeosebi în științele infantile ale acestora: psihologia copilului, pedagogia și genia, deapropo supraveghere, drumarea către carierele sanatoare în mijlocul naturii. Numă astfel ne vom împlini datoria banii filii ai acestei țări.

Conferința, ascultată cu simțenie, a fost însoțită de lecturi de I. Chicia, arb. I. Scriban și I. Molvan. A încheiat conferințiarul numele ateneului — prezidentul par. Arvintachi, atrăgând atențiunea asupra gravității chestiunii tratate.

C. D.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. Nu scuturați covorele de pe fereastră sau balcon pe capul trecătorilor.
2. Nu svârliți gunoii în stradă.
3. Nu țineți lada de gunoi descoperită.
4. Nu maturați cu matura neudată.
5. Nu ștergeți praful cu cârpă uscată.
6. Nu vă urcați cu ghetele murdare în pat.
7. Nu fumați în camera de culcare.
8. Nu țineți flori în camera de culcare.
9. Țineți în camera de culcare cât mai puține mobile.
10. Văruți-vă locuințele cel puțin 4 ori pe an.

VIATA DIN DOBROGEA

Din Silistra

Corporația „Mircea cel Bătrân” din acest oraș, a cărei rol este de mare însemnătate în viața meseriașilor locali, a avut norocul ca dela război încoace să fie condusă de un om care a dus-o spre dezvoltare și prosperitate.

Meritul îi este cu atât mai mare, cu cât contabilul corporației Silistra a știut să lucreze în mod constructiv.

D. Gh. Radovici este exemplul funcționarului conștient de menirea sa.

De o cinste deosebită, el apare pentru toți, cei cunoscute, un suflet nobil. Cu conștiință de funcționar ideal, d. Radovici, are singura mulțumire, atunci când poate să mulțumească cu serviciile sale pe solicitatori.

Specialist în slujba ce îndeplinește, d-sa a extins activitatea și în plasa orașului Ostrov.

Astfel, după ce a reușit să înscrie pe toți meseriașii în controalele Corporației, a intervenit locului în drept și a reușit să capete aprobarea înființării unui dispensar așa că în prezent meseriașii ostroveni găsesc asistență sanitară aci, dispensarul fiind condus de medicul plășii Ostrov, d. dr. I. Negulescu.

Bărbii de dușmanii inerenti ori-cărui slujbaș ce-și face apostolat din funcție, a știut să se apere cu cinste, chemând anchete imediate, cari i-au adus laude în loc de observații.

Unul din meritoșii funcționari ai județului și orașului nostru, este și d. Tului Apostolescu, șeful Siguranței. Meritele d-sale au fost recunoscute de forurile superioare, cari l-au răsplătit, decorându-l în ultimul timp. Ca șef al Siguranței în această parte a țării, unde un asemenea serviciu este nu numai greu, ci un serviciu fără de care nu s-ar putea merge mai departe, a știut d. Tului Apostolescu, să fie la înălțimea chemării. Este cunoscută abilitatea acestui polițist, care cu un locas mai de vreme a descoperit comploturi, asasinat, a știut să apună mâna pe cei mai rafinați spioni. Se poate afirma ca o mândrie pentru d. T. Apostolescu, că dacă în Cadrilater în ultimul timp nu mai este nici o mișcare dăunătoare liniștii, aceasta se datorește în parte și d-sale.

Ca funcționar, și-a pus serviciul în interese superioare ale statului nostru, aducându-i servicii reale. Ca om, d. Tului Apostolescu este iubitor de toți acei cari au avut ocazia să-l cunoască.

Pentru Durostor un asemenea om este o necesitate.

P. Dimitriu-Lipnița
învățător

Nu de mult învățătorii din jud. Durostor au avut prilejul să ia parte la una din cele mai frumoase manifestări învățătoresci ce a avut loc la noi.

D-l revizor școlar N. Dinescu, a convocat la Silistra toți învățătorii din Durostor, pentru:

Depunerea jurământului, a acestor învățători ce nu-l depuseseră încă.

Aduarea generală a Comitetului școlar județean.

Intr-un eventual caz, formarea unei noi asociațiuni învățătoresci, cea existentă neavând aproape nici o activitate.

Învățătorii au răspuns cu drag chemării ce le făcuse, și cu toată vremea urată, aproape 80 la sută din ei au fost prezenți. Dimineața, în catedrala orașului, după terminarea serviciului divin, în prezența tuturor credincioșilor aflați în biserică, în prezența autorităților superioare din Silistra, a avut loc depunerea jurământului.

Sf. Sa protopopul județului a vorbit cel dintâi, arătând însemnătatea acestui act. A sfătuit pe învățători, să meargă cu credință în Dumnezeu în satele lor, răspândind românismul. A urmat d. revizor școlar al județului, care a felicitat pe învățătorii în numele Ministerului de instrucție, dând sfaturi pătrunzătoare tinerilor învățători. A răspuns din partea învățătorilor d-l Carp, institutor din Silistra.

Frații IOANOVICI

recomandă atelierul lor de fotografat pentru prețurile de fotografi artistică
C. U. J., Piața Unirii.
Sub poartă expoziție permanentă.

VIATA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Din Orhei

O convorbire cu fostul prefect d-l Turtureanu

Zilele trecute am stat de vorbă cu d-l Turtureanu și d-sa mi-a spus următoarele:

S-au construit și sunt complet terminate 20 școli cu un total de 36 săli de clasă; s-au construit însă nu sunt încă terminate ci numai acoperite 11 școli, cu un total de 30 săli de clasă.

S'a adus materialul de construcție, însă nu s'a început lucru la 13 școli, cu un total de 35 săli de cl., sunt neacoperite, însă în curs de lucru 7 școli cu un total de 16 săli de clasă, s'a cumpărat 2 locuri de școală cu un total de 4 săli de cl.; s'au construit și terminate 12 locuințe pentru învățători, cu un total de 24 încăperi; s'au construit însă nu sunt terminate, ci numai acoperite 11 locuințe pentru învățători cu un total de 33 încăperi; sunt în lucru, însă neacoperite 15 locuințe pentru învățători cu un total de 45 încăperi; s'au construit în total 53 cancelarii de școli; s'au cheltuit în total cu aceste școli și locuințe următoarele sume: Statul a dat 6.040.000 lei, județul 784.404 lei, comuna urbană Orhei 300 mii lei. Mai avem nevoie în județul nostru de 96 școli cu 192 săli de clasă și putem să ne declarăm mulțumiți.

Concluzia este că populația orheiană e dornică de lumină.

Dacă la început era cam greoaie și neîncrezătoare, îndată ce a văzut ajutorul material din partea autorității a devenit entuziasmat, cărând materialul, ajutând la lucru, strângând fonduri, etc.

— Cum s'au îmbunătățit mijloacele de comunicație?

— Mai întâi s'a întins o rețea telefonică completă pe o întindere de 120 km. în întregul județ.

Locuitorii de asemenea au ajutat contra cost la această migăloasă dar necesară legătură dintre punctele cele mai îndepărtate cu capitala județului.

E de remarcă că n'am avut în deursul lucrărilor nicio reclamație din partea celor ce au conlucrat la efectuarea acestei rețele; din poartă comună ca Jora, Ignății, etc., au venit să mă roage să stăruiesc să le introduc telefon în comunele lor.

Orheeni sunt susceptibili de orice măsură civilizatoare.

Al doilea, afară de drumurile comunale și vicinale, podeturi, șanțuri de scurgere, etc., ce au fost ameliorate în chip stăruitor, s'a construit de către guvern și șosea de aproape 35 km. legând Orheiul cu jud. Soroca. În vreme de secetă câte o mie de lucrători zilnic au primit și primesc și azi 200—500 lei pe zi pentru munca lor, fiindu-le de un folos evident pentru câștigarea existenței. Apoi reparația podului de peste Râul, aproape rupt de inundații, precum și facerea podurilor dela Ustia, Racina, Bravienii, etc.

— Din punct de vedere administrativ ce măsură ați luat?

— Județul Orhei e ca suprafața aproape de trei ori mai mare decât majoritatea din județele din fostul vechi regat; având o populație de aproape 400 mii locuitori, e lesne de înțeles că am avut mult de luptat ca să-i dau o direcție sănătoasă în conducere.

În 1924 s'a înființat plasa Isacova și prin noua reformă administrativă încă două plăși Susleni și Răspeni. M'am servit în conducerea județului în mare parte de fruntașii basarabeni, oameni bine văzuți de localnici, cu experiență și tragere de inimă. Elementele venale le-am înlăturat pe dată ce am avut probe palpabile împotriva lor.

Și aci e nevoie să deschid o mică paranteză. În Basarabia sunt încă din cauza războiului, a revoluției și a stărei în care a ținut guvernul țarist pe moldovenii noștri, sunt puțini titrați, sau chiar cu bacalauriatul; așa se explică de ce ne resimțim când e vorba să numim în diferite slujbe administrative și suntem nevoiți a apela câteodată la persoane prea tinere sau nu tocmai pregătite.

Din vechiul regat funcționarii valoroși, cu greu consimt să vie; de aceia am preconizat așa zisele conferințe administrative la care luau parte în ședințe publice învățătorii, preoții, primarii, etc. și unde se discutau nevoile locale și măsurile de îndreptare. Tot aci se demascau abuzurile, pedepsindu-se cei vinovați.

O chestie care supără încă pe locuitorii e aceia a podvezilor. Armata, jandarmeria, grănicerii își fac transportul cu căruțe de rechiziții plătim sume mici în raport cu drumurile grele, lipsa de hrană pentru vite și a marilor distanțe; așa că sătenii sunt expuși să-și piardă vitele de povară, adică tovarășii lor cei mai de preț în câștigarea existenței.

În conformitate cu ordinele primite dela d. secretar de stat Gh. Tătărescu, aceste podvezi s'au împunat la strictul necesar, s'a fi-

xat plata înainte și majorată, așa că nemulțumirile s'au împunat.

E adevărat că realitatea e oarecum îngrijorătoare. E o stare de convalescență însă. O populație ieșită dintr-o revoluție recentă, unde legea era înlocuită cu arbitralul, când nu făceau armata, nu plăteau biruri, nu era poliție și nici un fel de autoritate, etc., se simte oarecum stingherită azi când i-se cere să devie o masă cetățenească în care pe lângă drepturi să aibă și datorii.

Azi când fiecare sătean e un mic proprietar, când votează pe cine îi place să-l conducă, când are datoria să plătească, funcționari cari să-l judece și administreze trebuie ca și mentalitatea lui să evolueze.

La truda guvernului de a-l instrui și a-i ridica prestigiul și cinstea numelui de moldovean — pescuitorii în apă tulbură, agenți politici și de multe ori unii funcționari nemulțumiți cu situația ce o au — o parte din așa zisă „inteligenta satelor” îi provoacă, îi ațită, îi desbină, pentru ca apoi să profite de pe urma găleșilor și patinilor lor.

Cu regret trebuie s'o afirm că majoritatea acestor făcători de rele, cari făgăduiesc ce nu pot da, sunt inserici în partidul așa zis „țărănist” dându-se drept mari iubitori ai țărănilor.

Cu ocazia alegerilor li-s'au vorbit sătenilor de suprimarea jandarmeriei, percepțiilor, a stăului nou și atele.

E drept că acești agitatori n'au avut succes decât acolo unde au găsit în sate oameni fără avere și greutate.

Răzeșii, maziții, improprietații însă, s'au opus categoric să le dea votul acestor demagogi și așa se explică cum guvernul, care a preconizat ca în fruntea satelor să fie gospodarii fruntași, iar nu politicienii lacomi, a avut de partea sa aleele fără contracandidații listele din 35 comune, 60 de liste prin luptă le-a câștigat partidul liberal, iar restul până la 118 comune au fost împărțite de opoziție.

— Dar în orașul Orhei?

— Aici avem o situație excepțională 20 mii de evrei și vreo 5 mii creștini formează întreaga populație. Evreii sunt solidari economicește și intelectualește, iar nu desbinăți.

Evreii au format un bloc cu partidul țărănesc, și nu știu dacă ei sunt mai în măsură să-i tragă imina pentru interesul țărănimii decât un partid istoric și de guvernământ, ca cel liberal.

Ei bine, partidul liberal a fost nevoit să lupte singur în comună o listă cetățenească și creștină, luând o cincime din voturile orașenilor.

E singura capitală de județ din Basarabia, ce a obținut un astfel de succes. Mă întreb dacă și noi eram solidari dacă nu izbuteam și în Orhei?

Oricum, acest fapt e o lecție politică și socială pentru noi creștinii. În primul pas e strângerea rândurilor între noi, deocamdată pe un teren economic.

La un singur semnal și am să facem o brutărie cooperativă, unde se dă pâine excelentă, fără a fi lipsă la cântar, de unde se alimentează instituțiile publice, funcționarii. Cooperativa de mai sus a devenit regulatorul pieții. Prin stăruința Ateneului popular a primit de curând 100 mii lei ca să-i dăm un avânt puternic.

— Ce puteți să ne spuneți de capitala județului?

— Primariatul d-lui C. Plăcintă, se poate numi de jertfă, deoarece vechea comisie interimară a luptat să facă față celor mai imediate nevoi lipsiți fiind de bani. Toțișii s'a lucrat prelungirea străzii Unirii, s'a schimbat pavajul pe str. Târgului, școala No. 2 de băieți, a stăruit pentru curățirea cartierelor nepavate, etc., plus că a seryit pe mii de petiționari, în chestiuni de toate zilele, etc. Cu un venit de 1.200.000 și cu cheltuieli pentru funcționarii de 800 mii lei e surprinzător că s'a putut face și atât. Eu preconizez nevoia unui împrumut cu dobânzi mici, cu amortizări lungi, pentru înzestrarea comunei cu bae, pavaj, canalizare, abator, etc.

Cezar Stoilka, avocat

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUȘA
Cluj, Str. Memorandumului 10.

BRODERIA ALBISY
Clinică de păpuși
Articole de toilette, mărunțisuri și depozit de ciorapi.
Cluj, Calea Victoriei No. 10

Știrile Săptămânii

Toți cititorii noștri au datoria să răspundă această foaie cât mai mult. Numai așa se va putea conștienta presa românească cinstită și vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrișului mai presus decât patimele politice. Faptele trebuie să se afirme și pentru aceasta se cere ca tot mai mulți sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului”. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, și cetățenii conștienți trebuie să înțeleagă aceasta.

D-NA Ruxanda Vlahuță, văduva poetului Alexandru Vlahuță, a dăruit societății „Mormintele Eroilor”, fără nici o condițiune, casa din Dragoslaveni, județul R. Sărat, în care a locuit poetul Vlahuță și în care se va face instalarea unui muzeu istoric.

DUMINECA trecută, la Cernești a avut loc congresul anual al meseriașilor din Bucovina. Congresul a cerut revizuirea legii impozitelor, menținerea legii chiriilor și ușurarea impozitelor comunale.

D-NA Bratu din Cluj, soția prof. Univ. Bratu, și-a trecut cu succes zilele acestea doctoratul în drept.

STATUL român a intrat în posesia a 17 linii ferate particulare din Ardeal. Ministerul de finanțe a remis celor 17 societăți un ceț în valoare de 400 mii de franci elvețieni, prima rată din suma totală de răsucupărare.

CORUL „Doina” din Timișoara, al cărui dirigint este d. Sabin Drăgoi, directorul conservatorului comunal, a fost invitat să dea două concerte în Vârșet și Petrovaselo, două mari centre românești în Banatul jugoslav.

Peste 50 persoane compun acest minnat cor, iar repertoriul cu bucați din Dima, Bena, Vidu, Drăgoi, formează un mănunchi de cântece alee cu cari timișorenii merg să ducă fraților din Jugoslavia graiul și muzica românească, atât de mult dorită de ei.

„Doina” a plecat din Timișoara Sâmbătă astfel că în ziua de 23 a concertat la Vârșet, iar în 24 Mai la Petrovaselo.

PE ziua de 15 Mai a fost suprimată supra taxa de 30% la transporturi pe C. F. R. pentru cereale, leguminoase și viețările destinate exportului, aplicându-se aceleași taxe ca și pentru consumul intern.

ÎN cursul lunei August va avea loc la Focșani un congres al podgorienilor din întreaga țară la care vor lua parte 23.000 de podgorieni.

ÎN zilele de 17 și 18 Mai, la Cernești, s'a ținut congresul farmaciștilor.

LA Bacău s'a întâmplat una din cele mai mari nenorociri. Săptămâna trecută, în una din zile pe la amiază, s'a aprins un foc la o casă de lângă poarta depozitului de cherestea și lângă moara de făină a lui Calmanovici. Cum era vânt focul a trecut la depozitul de cherestea, iar bucațiile de scânduri aprinse erau dușe de furtună la mari depărtări. Au ars 350 de case pe o întindere de 2 km. Au rămas pe drumuri două mii de oameni. Pagubele se urcă la un miliard de lei. Guvernul va veni în ajutorul acestor nenorociți prea greu încercați de soartă. Jalea în acest oraș e destul de mare.

ÎN curând vom avea noi timbre postale. Direcția generală a poștelor a deschis un concurs de modele care se închide în ziua de 1 Iunie.

Modelul care va fi ales va fi premiat cu 50.000 lei și va rămâne proprietatea direcțiunii generale a poștelor.

LA Galați și-a găsit moartea încă un avator român, căptanul C. Hiniș. Pe când sbrua deasupra orașului și-a dat drumul din avion cu o parașută. Parașuta nu s'a deschis și ofițerul de la o înălțime de 1000 de metri s'a prăbușit la pământ, prefăcându-se în o masă de carne. Pierdea acestuia erou lasă un mare gol în sufletul tuturor.

MAI dăunăzi în com. Licoreni, jud. Lăpușna (Basarabia), a fost o puternică rupere de nori, urmată de o vijelie care a urmat 5 minute.

Au fost desvelite 28 de case, copaci seculari au fost derădăcinați și răsturnate învelșuri de case. Păsările și vitele s'au înecat în mare parte. Doi oameni au înebunit de spaimă.

UN călător englez a descoperit nu de mult, din întâmplare, în lăduia de Nord, un arbore din care la atingere ies curenți electrice foarte puternici. Acest călător a pus de câteva ori mâna pe trunchiul arborelui și de fiecare dată a simțit aceleș curenți.

În pădurile canadiene crește un alt arbore curios, arborele-busolă, care aduce însemnate servicii călătorilor rătăciți și cari îi cunosc însușirea: crăpăturile sale arată în mod foarte exact totdeauna nordul.

În Arizona există un arbore care se apără într-un mod foarte original de nepoștii. Dacă cineva îl atinge, arborele acesta emană un miros puturos așa că curioșilor le trece soarta să mai repete încercarea.

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruiilor, Bubulitelor** etc. de pe obraz, mâini etc. folosiți cremă „Le Miracle” cea mai bună. Albește pielea. Bore. lei 80 — 6 borcane lei 450. Li completează efectul pudra „Le Miracle” cutis lei 85. Săpunul lei 60. Pentru oprit îngrășat al bărbat și femeie întrebuințați aparatul de masaj „Reductor”. Buc. lei 245. Impotriva părului năpăstos la femeie sau bărbat dela subuori, de pe brațe, picioare, etc. întrebuințați praful englezesc „Radium”, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă. Cutis lei 85 — 2 cutii lei 160. Impotriva căderei părului, mătreaței, paraziților din cap (păduchi), etc. întrebuințați săpunul cu petrol medicinal „Capi ar (Le Miracle) buc. lei 45. — Trimate 3 buc. cutis lei 130.

„Reductor” str. Regina Maria 32. Cluj. Cereți aceste produse la Farmacia Drogeriei, Farmiciei, etc.

În București: „Chemosona” Str. Academiei 2. (Etaj III.)

VIATA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Galați

Sub auspiciul Ligei Culturale și societății culturale „V. A. Urechia” din Galați, a avut loc în ziua de 18 Aprilie în sala teatrului „Franceis”, a 20 sezoartea culturală, la care a conferențiat eminentul dr. Eracl Stețian din București, vorbind despre „Medicina Socială”; tratând pe larg tuberculoza și sifilisul, aceste cumplite boli cari fac cumplite ravagii în populație noastră dela orașe și sate.

În ziua de 25 Aprilie a avut loc a 21 sezoartea culturală la care a conferențiat d. prof. Dr. T. Mironescu dela Univ. din București, vorbind despre „Cancer”. Această conferință a fost însoțită și de proiecțiuni luminoase, arătând pe ecran diferite faze ale acestei periculoase boli. Anbele sezoartori au fost urmate de diferite declamații spuse frumos de către elevi de liceu și de câte un frumos concert de vioară, datorit d-lui Manelian, acompaniat de distinsul pianist Th. Fucs.

Cu aceste ultime sezoartori s'a încheiat al doilea ciclu de conferințe culturale-artistice-științifice. Este de menținut că acum ca și în anii precedenți, Liga Culturală, prin acest ciclu de conferințe a făcut o adevărată operă de cultură populară, căci au fost aduși cei mai distinși savanți și conferențieri ai țării noastre, cari au expus pe înțelesul tuturor subiectele conferințelor lor; iar la alcătuirea programului s'a avut în vedere ca subiectele să fie din cele mai importante, atât celo

din domeniul cultural cât și cele din domeniul științific, pentru ca ascultătorul să tragă un real folos. De sigur se cuvine toată lauda și stima acestor propovăduitori ai bine-lui și frumosului care din toate unghiurile țării, neținând seamă de greutatea călătoriei, au venit să împărtășească multimele câte ceva din binefacerile culturii și științei; dar mai presus de toate se cuvine laude și organizatorilor: d. Aurel Scurtu, președintele Ligei Culturale, precum și d-lui Aurel Bogdan, președintele și d. Floriu Bengescu, secretarul societății culturale „V. A. Urechia”, căci prin munca și inițiativa d-ori s'au organizat aceste frumoase sezoartori, dând astfel prilej conferențierilor să se popularizeze iar pe de altă parte publicului gălățean să-și îmbogățească mintea cu cunoștinți folositoare și de valoare reală; petrecând astfel câteva clipe de reculegere sufletască.

I. Dimitriu

DOUA ACȚIUNI la „Cultura Poporului” se plătesc în întregime; dela două acțiuni în sus, primul vârsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina” din Cluj. O acțiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltuieli de fondare.

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

VIATA DIN ARDEAL

Din Sibiu

O mare și sfântă datorie, ce zace veșnic peste fiecare popor, este recunoștința față de marii săi bărbați: cultul eroilor. Și neamul care nu înțelege acest lucru, care nu simte această datorie și nu caută să se achita cât mai pios de ea, nu poate avea pretenția de a se număra între popoarele civilizate, ba mai mult, pentru acel neam prezentul nu poate fi decât o stare de lăncezeală, lipsită de ideal, de avânt și deci de fapte mari. Căci prezentul e o continuare a trecutului, și sufletele mari și mințile luminate, cari au fost își exercită și asupra lui influența.

De aceea pentru formarea și educarea vieții sufletești și conștiinței naționale, a fiecărui individ în parte sau a unei generații întregi, este de cea mai mare însemnătate, apropierea de tot ce îți aduce aminte de eroii națiunii tale și de activitatea desfășurată de dânsii.

Rupându-te din văltoarea vieții zilnice, cu toate mărunțiturile ei, în preajma monumentelor sau mormintelor oamenilor mari, când gândul îți zboară prin negura serilor spre ei, cuprins de strălucirea ce înconjoară ființa lor, simți trezindu-se în tine speranța, dorul de muncă, avânt spre ideal, pare că puterea ta cere să se manifeste.

De aceste sentimente am fost cuprins și noi elevii liceului „Gh. Lazăr” din Sibiu, când și anul acesta, ca în toți anii, am serbat, în ziua închinată mucenicului Gheorghe, comemorarea mucenicului neamului nostru, Gh. Lazăr.

Conduși de d. dr. Bunea și de d. prof. Isaac, vreo 20 de delegați ai liceului am mers la Avrig, la mormântul marelui dascăl. Era o zi senină, în razele soarelui de primăvară, satul în care a copilărit Gh. Lazăr, așezat încântător la poalele munților falnici, deschis de o singură parte de valea largă și frumoasă a Oltului, părea el însuși gătit de sărbătoare. Intreg satul, bărbați, femei și copii, în haine curate luau parte la slujba divină, și pe urmă în jurul mormântului lui Gh. Lazăr, — încununat cu o coroană de flori pe care ca modestă recunoștință, liceul din Sibiu, ce-i poartă numele, an de an o așează — la slujirea parastasului. În decursul parastasului un mic discurs ocazional fu rostit de unul dintre elevii, în numele întregului liceu. Și evlavia cu care această cuvântare a fost ținută, poate fi cea mai elocventă dovadă de spiritul sănătos național și cultural în care am fost crescuți în decursul celor 8 ani de liceu.

În același timp în Sibiu toți elevii întruniți în sala de gimnastică ascultau cuvintele frumoase, prin care d. prof. Colan reînvia vremile trecute și arăta marea însemnătate a lui Gh. Lazăr pentru istoria neamului și literaturii noastre.

Această tradiție creată într'un spirit de adânc respect de d. nostru director, în marea d-sale admirație pentru tot ce a fost mare, frumos și bun, în frământatul nostru trecut este fără îndoială una din cele mai frumoase. De câte ori cu ocazia acestor serbări, pe care le înțelegem din an în an tot mai mult, gândul nostru nu s'a întors spre trecut, sorbind de acolo puteri nouă de viață, noul speranțe și noul îndemnatul la muncă.

N. C.

Din Lipău (Satu-Mare)

În ziua de Sf. Gheorghe, la noi, s'a ținut ședința cercului cultural al învățătorilor din acest cerc. Au luat parte vreo 12 învățători și doi preoți.

Dimineața au sosit școlarii din cursul primar superior dela școlălele din comunele vecine, Valea-Vinului și Roșior, și aceștia în mare parte în haine naționale.

Elevii școlari în număr de 150 au fost conduși la biserică. Își era mai mare dragul să-i privești îmbrăcați în frumosul port național, aici, în nord-vestul României, la granița ungară.

S-a Liturghie a fost oficiată de preoții G. Selăgian și V. Popan, preot în comuna Chilia; a cântat corul școlărilor condus de d. P. Mare Nagy, inv. director. A. Popan a ținut poporului o frumoasă predică d. V. Popan, despre însemnătatea cercurilor culturale.

Sub președinția d-lui P. Mare Nagy, în frunte cu d. V. Popan subrevizor școlar, tot corpul didactic a luat parte la ședința intimă, începută cu lecție de model din compunere — narațiune despre nucleu — ținută prin P. M. Nagy la cl. III-a. Lecția a fost bine reușită, din care mult am putut să învățăm.

S'a ținut disertație despre „Importanța educației fizice și a cântului în școlălele primare” de d. Iosif Cardoso, învățător în Roșior.

Președintele a propus ca la toate școlălele din cerc, atât din punct de vedere igienic, cât și economic să se introducă metoda practică la școlălele din Lipău, ca prin un fel de cooperare școlară să se procure mașini de tuns, rechizite de scris și cărțile trebuincioase școlărilor. Membrii primesc propunerea și se

decide a o introduce în fiecare școlă. Apoi cu toții au luat parte la masa ospitalieră dată de d. P. Mare Nagy.

După amiază s'a ținut ședința publică.

Președintele deschide ședința, cu vorbirea despre: „Rolul de conducere a poporului român în viața de stat”.

D. Iosif Nistor inv. a rostit despre: „Libertatea poporului român de azi și din trecut”.

Elevii au jucat piesa „Pocăitul”. A produs mult haz monologul „Teofil” de Simeon Rusu.

Au mai ținut vorbiri d-nii Victor Pop subrevizor și Vasile Popan, preot.

E. Pop, inv.

Din Nimăești (Bihor)

În comuna noastră era un locuitor care se indelectica cu brăcnașul. Înainte de Paști, cu câteva zile a pus în pădure o cursă, cu scopul de a prinde vulpi. Într-o zi mergând la cursă a văzut prins un câine de vânatoare. Cunoșcându-l că-i din Beiuș a voit să-l libereze. Când s'a apropiat de el câinele fiind turbat l-a mușcat. De atunci omul a fost tot bolnav până în săptămâna trecută când a murit. În timpul cât era în viață era cercetat de mulți vecini și rudeni de ale lui. Toți câți l-au cercetat s'au îmbolnăvit de turbare. Astfel săptămâna trecută a fost transportat peste 40 familii la Cluj. Locuitorii lor au fost închise de autorități pentru ca să nu le cerceteze nimeni. În curând vor fi transportate la Cluj încă vreo 50 familii cari fiind atinși de turbare, nu mai pot fi ținuti în comună.

Văzând cum un singur om poate neferici o comună întreagă, să ne ferim de boli contagioase.

M. Pantea

Din Mercurea-Ciuc

Ziua de 10 Mai a fost serbată și anul acesta cu un deosebit fast.

Orașul a fost frumos împodobit. Dimineața, populația orașului s'a adunat în fața palatului prefecturii, elevii școlărilor primare și secundare, precum și Bat. 2 Pioneri de Munte din localitate.

S'a oficiat serviciul divin în capela ortodoxă de către preotul Iancu Bărbat, luând parte toate autoritățile civile și militare, în frunte cu d. Alex. Vasu, prefectul județului Ciuc.

După terminarea serviciului divin, în fața trupei și publicului, d. colonel Radulian, comandantul garnizoanei, a ținut o înflăcărată cuvântare despre însemnătatea zilei, după care apoi a urmat defilarea elevilor tuturor școlărilor și a Bat. 2 Pioneri de Munte.

După defilare a avut loc o recepție în palatul prefecturii.

După masă, în localul școlărilor secundare de fete a avut loc o frumoasă serbare. S'au declamat poezii, s'au jucat diferite jocuri naționale, etc., sub conducerea d-nei Comanici și a d-lui M. Georgescu, cărora le aducem laude și mulțumiri.

C. Ghiță

Din Teaca (Mureș)

A doua zi de Paști a avut loc în această comună o producție teatrală urmată de dans, dată de tinerimea română de aici.

S'au jucat comedia „Doctorul fără voce” și „Tiganul în căruță”, apoi s'a recitat poezia „La oglindă” de Coșbuc și monologul „Moș Martin”.

Pe viitor însă sfătuim pe diletanții din această localitate să joace alte piese mai ușoare *) decât „Doctorul fără voce”, într-o cât pieșele de felul acesteia cer altă pricepere și alte personalități pentru a le interpreta rolurile. Unde mai pui apoi și scenariul... Și cine nu știe că în privința scenariilor comunele noastre cât de rău stau.

Apoi o piesă care nu e jucată în scena indicată de autor și cu imbrăcămintea cerută pentru timpuri și îmbrăcăminte — își pierde mai totdeauna efectul.

Sunt atâtea piese bune, potrivite pentru diletanții satelor, de ce nu se folosesc acestea?

Printre cei ce au luat parte la această producție menționăm pe d-nii E. Bran, notar public, fost senator; Dr. Calianu avocat și d. și d-na Tîlnea revizor de contră, A. Popan notar, I. Oros, căpitan, d. și d-na Al. Turcea-Reghin, perceptor, și a.

Venitul curat — în sumă de 2500 lei — a fost destinat scopului de binefaceri.

E dureros că la această producție românească n'au luat parte nici unii dintre minoritari.

S. R.

*) Piese teatrale populare bune au apărut în timpul din urmă multe. De Simeon Rusu — Arhid — Teaca (Mureș) următoarele: „În calea dșmanului”, „Pe deapsa Păcatului”, „Vrajitoarea”, „Primăria”, „Comoara”, „Cântecul cocșului”, „Stefan și Victoria”, „Teofil”, „Drațul”. De Aurelian Boșianu-Deda (Mureș) următoarele: „Sezătoarea cu noroc”. — Se pot comanda dela autori și toate librăriile din țară. S. R.

Din Mădăraș (Mureș)

În dimineața zilei de 10 Mai, sătenii și școlarii cu fețele pline de seninătate, încinși cu eșarfe tricolore au luat parte la serviciul divin oficiat de către preotul Maxim Pop. La terminarea rugăciunilor Sf. sa a ținut o predică însuflețită. După aceasta lumea s'a îndreptat în corpore spre școlă unde s'a ținut o entuziastă cuvântare de către d. învățător N. Dumitrache, iar elevii au cântat și declamat.

După serbare au plecat la pădure din apropierea satului. Aici au fost întâmpinați de școlălele din M. Fănațe, în frunte cu d-ra învățătoare Mureșanu V., în urale.

Înaintând în desigur pădurii am întâlnit școlălele din Măreșești în frunte cu d-ra Lucreția Nicușan, Drăculea în frunte cu d. Ioan Făliboga și în sfârșit lume multă de prin satele învecinate. S'a improvisat un program, în primul rând având loc un tedeum, oficiat fiind de Sf. Sa Maxim Pop. A urmat imediat corul școlărilor cu „Trăiască Regele”.

S'au ținut cuvântări. Școlarii au spus poezii. S'au remarcat școlălele din M. Fănațe și Drăculea. Au cântat școlălele din Mădăraș-Sat și Măreșești.

Terminându-se programul școlărilor au început jocurile românești.

Delacorabia

Cariera de industrie și comerț

După război, industria și comerțul au luat o dezvoltare mai avântată și astfel mulți orfani de război și copii dela sate au fost îndreptați în orașe la diferite meserii și la comerț, punându-se la ordine zilei problema creșterii ucenicilor.

Orașul Timișoara a înființat 4 cămine în cari ocroteste azi la 500 de ucenici, având toate locurile ocupate.

Societatea pentru sprijinirea tineretului român la industrie și comerț numită „Meseriașul” din Timișoara, ținând seama, de importanța pe care o prezintă ucenicia români în ceea ce privește organizarea meseriilor și propășirea vieții noastre economice, și-a fixat ca scop în statutele sale, ajutorarea cu imbrăcăminte și plasarea tineretului român la industrie și comerț afară de orașul Timișoara, pe teritoriul județului Timiș-Torontal, în localitățile: Jimbolia, Sănicolaul-mare, Periamos, Biled, Lovrin, Aradul-nou și Lipova, centre de plasă cu industrie și comerț dezvoltat.

Orfanii de război precum și copiii familiilor sărace de la sate, lăsați în grija soției ar fi condamnați a rămânea ca servitori, trăind toată viața în mizerie. Așezați însă la meserie și la comerț ajung la o viață mai civilizată și bună stare economică și nu rămân pentru toată viața servitorul capitalului.

Comitetul societății „Meseriașul” apelează deci în mod stăruitor la intelectualii satelor românești cu rugămintea de a îndemna pe părinții și rudele tineretului orfan și sărac, — băieți trecuți de 13 ani, deștepti și deplin sănătoși — ca să-și trimită copiii la industrie și comerț.

În timpul uceniciei, de 3—4 ani, acești băieți vor fi așezați la patron acasă cu întreaga întreținere, inclusiv imbrăcămintea și stau sub supravegherea comitetului societății, pe care o exercită prin organele sale locale și dela centru.

În orașele sus amintite ucenicia dela meserii și comerț vor învăța limba germană, care este o limbă mondială, de care maestrul și comerciantul are nevoie în toate locurile și timpurile.

Băieții se vor prezenta la secretarul societății, d. Nicolae Niculescu, Timișoara-Iosefin Str. Gh. Pop de Băsești 22, aducând cu sine următoarele efecte: 2 rânduri de rufe, 1 rând de haine, o păreche de ghete, 1 pălărie și actele: Act de naștere, Certificat școlar, Certificat medical ca băatul e deplin sănătos și apt pentru meserie.

Întreaga corespondență în această chestiune să se adreseze secretarului societății.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localități publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaiei minimum 500 lei. În America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

Viața din Bucovina

Din Cozmeni (Cernăuți)

În orașul nostru, în privința culturală și mai ales artistică, — n'am avut nimic de înregistrat în anul acesta până în timpul de față, — bine înțeles, afară de manifestările de ordin național a liceului „D. Cantemir” cu ocazia sărbătorilor naționale dela 1 Noembrie.

Azi însă am avut fericirea de a saluta în mijlocul nostru pe distinsul inspector de muzică (având ca circumscripții: Bucovina, Moldova și o parte din Basarabia), d-l Alexandru Voevidea. D-sa a ținut în urma consimțământului binevoitor al d-lui director al liceului Maximilian Ianovici, o interesantă conferință, tratând despre „Cântul popular românesc”. Ce frumos subiect și ce frumoasă dezvoltare. Ca cel mai competent în asemenea materie, cu mulțimea exemplurilor, d-l inspector Voevidea a știut să mențină atenția numeroșilor ascultători încordată timp de două ore. La sfârșitul conferinței a mulțumit d-l director Ianovici vorbitorului în numele profesorilor și elevilor, cât și a asistenței întregi, iar aceasta l'a ovănațat călduros. Aici e locul să adăugăm că d-l Voevidea a mai vorbit despre același subiect în 67 centre, sate și orașe. Pretutindeni a făcut să vibreze în inimile adevăraților români sentimentul național românesc și să se interesească conștiința noastră națională, lucru de care avem nevoie pentru a putea răspunde în modul cuvenit și respinge în toate timpurile orice încercări lipsite de temelii din partea unor răuvoitori vecini ai țării românești.

I. B.

Consumația anuală de băuturi alcoolice în Europa

Acum vreo câțiva ani s'a făcut această interesantă statistică, în ultimi ani s'a neglijat întocmirea ei, din cauza războiului.

Vinul: Anglia 2 litri de cap pe an, Germania 7, Austro-Ungaria 17, Italia 98, Franța 107, în Danemarca se obișnuiește foarte puțin.

Berea: Italia 2 litri pe an pe cap, Rusia 5, Ungaria 11, Norvegia 31, Franța 32, Olanda 38, Suedia 56, Austria 80, Germania de nord 98, toată Germania, în medie, 122 litri de cap, Danemarca 104, Anglia 152, Baden 158, Württemberg 169, Berlin 200, Belgia 210, Bavaria 240, Frankfurt 432, Munch 570.

Rachiul: Norvegia 3 litri de cap, Olanda 8, Austro-Ungaria 11, Danemarca 24, Franța consumă absolut 10 litri de persoană pe an.

Țările de care a fost vorba mai sus cheltuiesc pe an pentru băutură 12 miliarde franci.

OPTICA

Str. Universității No. 1

Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazine de articole optice, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat

28-12-4

Mașini de scărmanat lână

Mașini de scărmanat lână
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Mașini de scărmanat lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului”

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale noștrilor; vedem că industria și comerțul sunt făgure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndelețește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultura străină cultură noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului” a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu același nume, cu scopul înființării unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerea unei asemenea instituții sunt rugați să contribuie cu obolul puțin cei-l cu, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsește în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii s'au versat la Banca „Albina” Cluj. Numele acționarilor se v.r publica în fi care număr.

Suma din urmă Lei 144.70

5 acț. Lei 110

Total Lei 145.80

D-l inginer Lucaciu, București

Cele mai bune și mai eficiente
BIC CLETEȘIMĂȘINDEUSUT
se pot procura în condițiile cele mai favorabile la firma 105-11-3
ANZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

Au sosit
Noutățile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă
bărbătească și copii
Cluj, Piața Unirii 14
No. 103

FABRICA DE ARTICOLE
ARGINTATE
„TACĂMUL”
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

BŐSZÖRMEŃNYI și ERDÉLYI
cașor de dame și maniere
Spălă, ondălează și rășcoape părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Blon și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curtea).
(No. 71 perm.)

Produsele fabricii de bere
CZELL din CLUJ - MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului”

Mașini de scărmanat lână
Darace pentru lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcămintea de piepteni pentru mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare

Triouă
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare p'tr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă prețuri ieftine și condițiuni de plată avantajoase. A apărut prețurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER”!

Fabricile de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU